

PASTIRSKI PSI IN VAROVANJE PAŠNIH ŽIVALI PRED VELIKIMI ZVERMI

SPOROČILO ZA JAVNOST

Ljubljana, 19. junij 2019

ZAVOD za GOZDOVE
SLOVENIJE

V projektu LIFE DINALP BEAR se na Zavodu za gozdove Slovenije ukvarjamo tudi s preprečevanjem škod, ki jih na človekovem premoženju povzročajo velike zveri. V zadnjem obdobju je bilo v medijih veliko govora o škodah, ki jih velike zveri povzročajo s plenjenjem pašnih živali. Najbolj izpostavljena skupina pašnih živali je drobnica. To so živali, ki nimajo razvitih obrambnih mehanizmov pred zvermi, poleg tega pa je njihovo gibanje omejeno na pašnik. Če zverem uspe priti na pašnik, je škoda neizbežna. Poleg visokih elektromrež so se tako v Sloveniji kot tujini kot učinkovit pristop k preprečevanju škod izkazali pastirski psi. V projektu LIFE DINALP BEAR smo zato rejcem drobnice iz delovnih linij sofinancirali 20 mladičev pastirskih psov.

Na območjih, kjer se pojavljajo velike zveri in izvaja nezaščiten pasja drobnica, škode brez zaščite nikoli ne bodo izginile. Prav zato na Zavodu za gozdove Slovenije že vrsto let nudimo rešitve za preprečevanje napadov, predvsem s pomočjo varovanja z visokimi elektromrežami in pastirskimi psi. Po slednjih je povpraševanje v zadnjih nekaj letih spet v porastu, zato smo sofinanciranje mladičev pastirskih psov vključili v projekt LIFE DINALP BEAR.

Sodelovanje z vzreditelji psov je ključnega pomena

V projektu smo se povezali s petimi vzreditelji pastirskih psov, ki vzrejajo štiri pasme: kraški ovčar, šarplaninec, tornjak in kavkaški ovčar. S sodelovanjem z izkušenimi vzreditelji smo vzpostavili mrežo kmetov, ki svoje črede pred zvermi varujejo s pomočjo pastirskih psov in so pri tem uspešni. Znanje, ki so ga pridobili z dolgoletno vzrejo in uporabo psov na pašnikih, predajajo naprej »iz prve roke« vsem tistim, ki se odločijo za nakup mladega psa.

Do junija 2019 smo sofinancirali 20 mladih psov, ki danes že opravljajo svoje naloge, eni kot odrasli varuhi črede, drugi pa še kot »pripravniki«. Oddani psi so rodovniški in izhajajo iz delovne linije, kar pomeni, da so starši psov aktivni varuhi črede. Pri tem delu je sodelovanje z rejci ključnega pomena. Vzreditelji opravljajo nalogo svetovalcev na terenu, ki so z novimi lastniki v rednem stiku, jih obiskujejo in nudijo pomoč pri vzgoji psov. Z marljivim delom predvsem v prvem letu starosti namreč dosežemo, da bo pes postal učinkovit varuh črede.

»Naš cilj je pomagati kmetom pri iskanju rešitev in dolgoročno zaščititi njihovo premoženje pred napadi zveri. Gre za vložek v preventivo. Seveda se moramo zavedati, da je to postopen in dolgotrajen proces. Začnemo z enim psom, ki ga uvedemo v čredo. Do odrasle, samostojne faze potrebuje približno dve leti. Ko je osnova vzpostavljena, delovno linijo psov vzdržujemo in vključujemo nove pse v čredo. En sam pes ne more varovati črede pred večjim medvedom ali tropom volkov, za to so potrebni vsaj trije psi,« pravi Tomaž Berce, koordinator aktivnosti za preprečevanje škod v projektu LIFE DINALP BEAR.

Ime projekta: Celovito upravljanje in varstvo rjavega medveda v Severnih Dinaridi in Alpah - LIFE DINALP BEAR

Trajanje projekta: 1.7.2014-30.6.2019

Koordinator projekta: Zavod za gozdove Slovenije

Partnerji v projektu: Univerza v Ljubljani in ERICO Velenje d.o.o. (Slovenija); Autocesta Rijeka-Zagreb d.d. in Veterinarski fakultet, Sveučilište u Zagrebu (Hrvaška); Provincia Autonoma di Trento - Servizio Foreste e Fauna, Progetto Lince Italia in Regione del Veneto - Unità di Progetto Caccia e Pesca (Italija) ter Research Institute of Wildlife Ecology, University of Veterinary Medicine, Vienna (Avstrija).

Vzgoja pastirskega psa

Vzgoja mladih psov zahteva veliko pozornosti in časovnega vložka, zato se ga moramo lotiti zelo premišljeno. Pri pastirskih psih je ključno to, da psu omogočimo vse pogoje, da se razvijejo lastnosti čuvaja črede, ki jih je podedoval od prednikov. V fazi odraščanja te lastnosti usmerjamo in jih popravljamo.

»Naloga vzreditelja je svetovati novim uporabnikom pastirskih psov. Že v leglu je zelo pomembno, katerega psa bomo izbrali, pri tem pa lahko svetuje le izkušen vzreditelj, ki ve, kakšen tip psa je primeren za v čredo,« pravi Anita Tomšič, vzrediteljica kraških ovčarjev iz Zagorja pri Pivki. »Začetniki se morajo zavedati, da je dela s psom veliko. Imeti moraš občutek, voljo in potrpljenje za delo z živalmi. Vse poteka postopoma – od izbire mladiča do vključevanja v čredo.«

Prihodnost varovanja s pastirskimi psi v Sloveniji

Izzivov za prihodnost je veliko. Ideja je, da bi pri vzrediteljih poskušali pse vzgojiti do odrasle faze in jih nato oddali zainteresiranim rejcem. Tako bi rejcem skrajšali čas in delo, ki sta potrebna za vzgojo psa, hkrati pa zagotovili, da je pes v stalnem stiku z živalmi in pod nadzorom izkušenega vzreditelja. Takšno prakso uporabljajo tudi v Švici in Italiji, rezultati pa so zelo pozitivni. »V Sloveniji in tudi v tujini je uporaba psov v čredi večjih pašnih živali, kot so govredo in konji, še velika neznanka, kar bi želeli preizkusiti v praksi. Veseli nas odziv vzrediteljev psov, njihova pripravljenost za sodelovanje in iskanje rešitev, za kar se jim ob tej priliki tudi zahvaljujemo,« še dodaja Tomaž Berce.

Vabilo na delavnico o uporabi pastirskih psov

V **četrtek, 20. junija ob 17. uri**, bo v Krpanovem domu v Pivki potekala **delavnica z naslovom Pastirski psi in njihova uporaba pri preprečevanju škod po velikih zvereh**. Namenjena je vsem, ki jih zanima delo s pastirskimi psi in želijo prisluhniti izkušnjam vzrediteljev. Obiskali bomo tudi kmetijo enega izmed vzrediteljev. Več informacij in dnevni red delavnice najdete med novicami na spletni strani projekta LIFE DINALP BEAR (www.dinalpbear.eu).

Priročnik Pastirski psi

Na spletni strani **Varna paša** (www.varna-pasa.si) najdete tudi **priročnik Pastirski psi**, ki je nastal v sodelovanju z vzreditelji pastirskih psov in je namenjen vsem, ki se zanimajo za tovrsten način varovanja črede.

Kontakt za medije:

Tomaž Berce – Zavod za gozdove Slovenije, e-pošta: tomaz.berce@zgs.si

GSM: 040-601-425

Ime projekta: Celovito upravljanje in varstvo rjavega medveda v Severnih Dinaridi in Alpah - LIFE DINALP BEAR

Trajanje projekta: 1.7.2014-30.6.2019

Koordinator projekta: Zavod za gozdove Slovenije

Partnerji v projektu: Univerza v Ljubljani in ERICo Velenje d.o.o. (Slovenija); Autocesta Rijeka-Zagreb d.d. in Veterinarski fakultet, Sveučilište u Zagrebu (Hrvaška); Provincia Autonoma di Trento - Servizio Foreste e Fauna, Progetto Lince Italia in Regione del Veneto - Unità di Progetto Caccia e Pesca (Italija) ter Research Institute of Wildlife Ecology, University of Veterinary Medicine, Vienna (Avstrija).